

TAMPERE
HALLILAN TÄYDENNYSRAKENTAMISEN ASEMAKAAVAN NRO 8604
ARKEOLOGINEN SELVITYS 2015

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	5
2	Inventointialue	5
2.1	Topografia, tutkimushistoria ja arkeologisesti potentiaalit alueet	5
2.2	Tutkimusalue historiallisella ajalla	7
3	Inventoinnin esi- ja maastotyöt sekä dokumentointi	12
4	Tulokset	14
5	Lähteet	14
	Kohdekuvaukset	16

Liite 1. Digitaalikuvaluettelo

Liite 2. Koekuoppakuvaukset

Kartat:

Kartta 1. Kohteiden sijainti, MK 1: 7500

Kartta 2. Kohteiden sijainti, MK 1: 3500

Taustakartat:

- Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 05/2015 aineistoa
http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501
- Tampereen kaupunkimittaus

TAMPERE

HALLILAN TÄYDENNYSRAKENTAMISEN ASEMAKAAVAN NRO 8604 ARKEOLOGINEN SELVITYS
2015

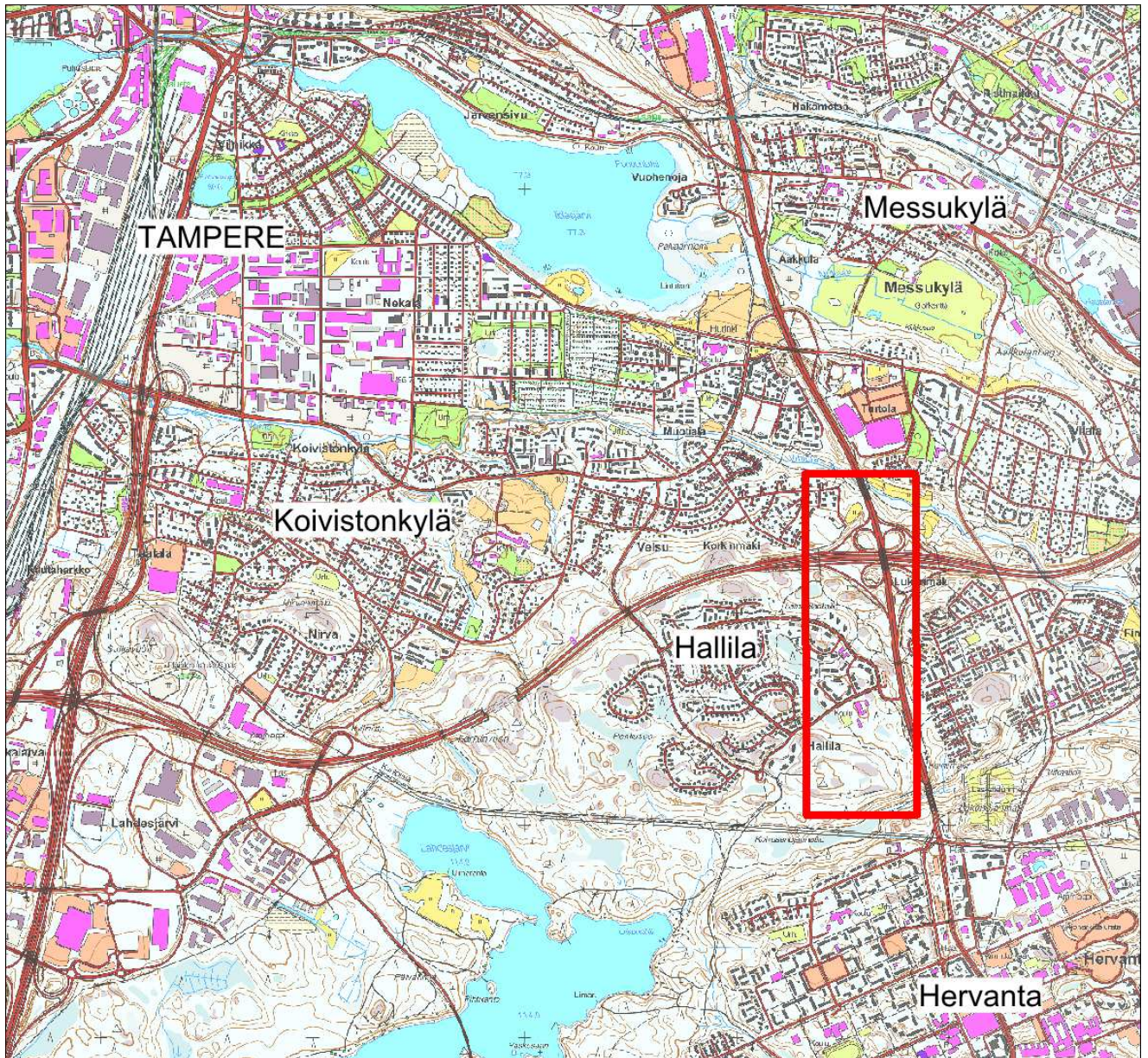
TIIVISTELMÄ

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti keväällä 2015 arkeologisen inventoinnin Tampereen Hallilan täydennysrakentamisen asemakaavan nro 8604 alueella. Inventointi toteutettiin asemakaavoitustyön tausta-aineistoksi antamaan tietoa alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Inventoinnin kenttätöitä tehtiin kolmena työpäivänä, ja niistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto. Inventoinnissa keskityttiin etsimään uusia muinaisjäännöksiä kaava-alueelta. Selvityksessä huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset, ja sen kustannuksista vastasi Tampereen kaupunki. Inventointialueella ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai muista suojelukohteista.

ARKISTO-JA REKISTERITIEDOT:

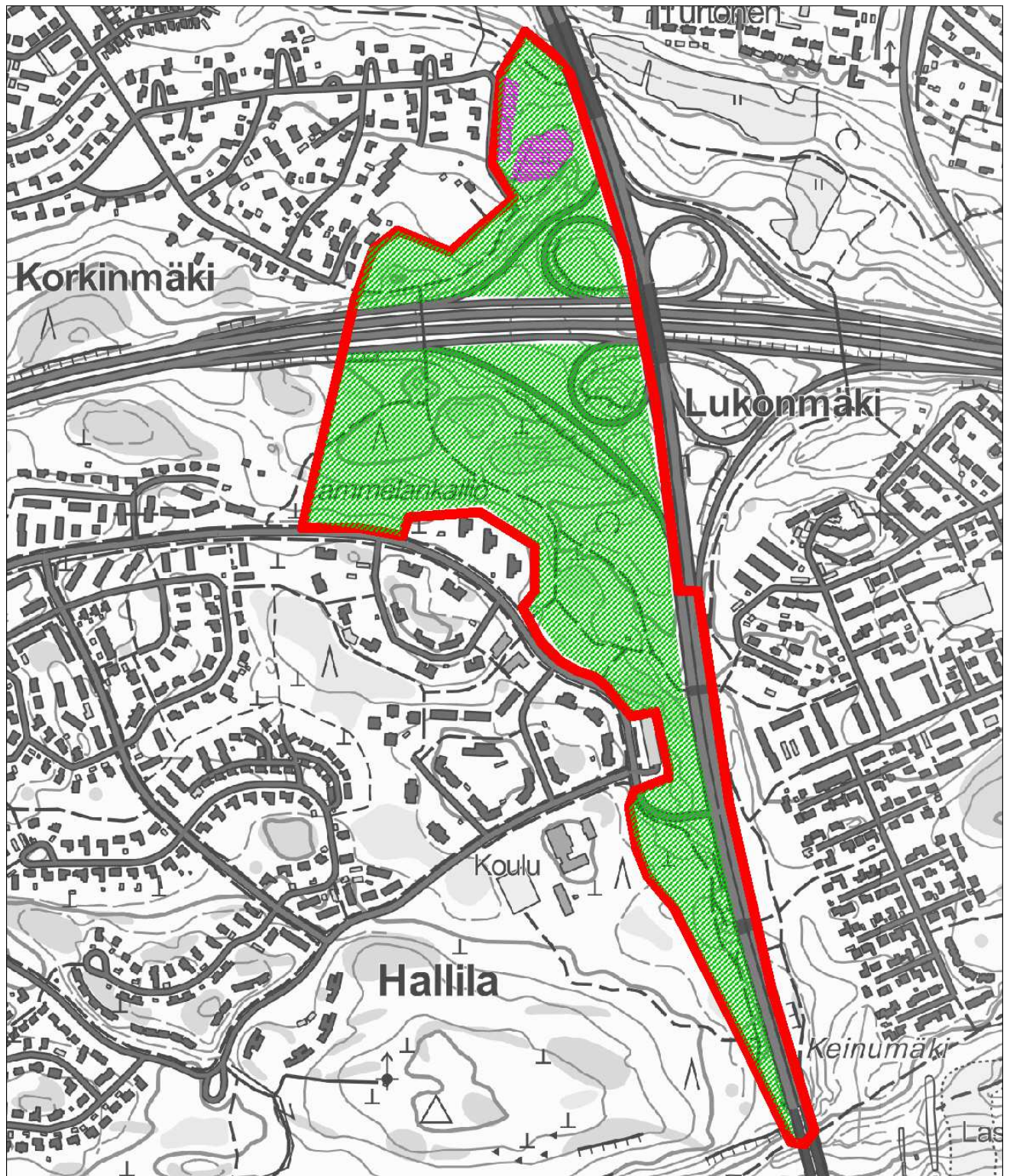
Tutkimuksen laji:	Asemakaava-alueen arkeologinen inventointi
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Inventoija:	FM Kirsi Luoto
Kenttätöaika:	26.3., 21.4. ja 23.4. 2015
Peruskartta:	2123 11
Inventointialueen sijainti:	ETRS-TM35FIN P: 6818145 - 6819610 I: 331205 – 331920
Tutkimusten rahoittaja:	Tampereen kaupunki
Alkuperäinen tutkimuskertomus:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, arkisto
Kopiot:	Tampereen kaupunki Museovirasto Pirkanmaan maakuntamuseo
Löydöt:	Ei löytöjä.
Aikaisemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Tutkimuksen kuvaukset:	Tampere, Hallilan täydennysrakentamisen asemakaavan nro 8604 arkeologinen selvitys 2015 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

LÄHESTYMISKARTTA

Kuva 1. Inventointialueen suurpiirteinen sijainti rajattu kartalle punaisella. Pohjakartta © Maanmittauslaitos 05/2015.

TARKASTETUT ALUEET

Kuva 2. Inventointialue ja tarkastetut alueet. Silmämääräisesti tarkastetut alueet rasteroitu vihreällä, koekuopitetut aniliinilla. Pohjakartta © Maanmittauslaitos.

Kuva 3. Kaivettujen koekuoppien (40 x 40 cm) sijainti. Kuvaukset koekuoppien maannoksista liitteenä 2. Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos.

1 Johdanto

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti keväällä 2015 arkeologisen inventoinnin Tampereen Hallilan täydennysrakentamisen asemakaavan nro 8604 alueella. Inventointi toteutettiin asemakaavoitustyön tausta-aineistoksi antamaan tietoa alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Inventoinnin kenttätyöt tehtiin 26.3., 21. ja 23.4.2015, ja niistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto. Inventoinnissa keskityttiin etsimään uusia muinaisjäännöksiä kaava-alueelta. Selvityksessä huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset, ja sen kustannuksista vastasi Tampereen kaupunki.

2 Inventointialue

2.1 Topografia, tutkimushistoria ja arkeologisesti potentiaalit alueet

Inventointialue sijaitsee valtatie 9:n (E63, Pyhjärventie) ja Hervannan valtaväylän risteuksen tuntumassa ja eteläpuolella, kokonaisuudessaan Hervannan valtaväylän länsipuolella. Alueen eteläpää rajautuu Hervannan kanjonissa virtaavaan ja Koivusenojannotkoon laskevaan pieneen jokeen (kuva 4). Pohjoisessa aluetta rajaa Pyhjärveen laskeva Vihioja (kuva 5). Inventointialue on suurelta osalta virkistyskäytössä olevaa metsää (kuva 6). Pohjoisessa sijaitsee pieni nykyään nurmea kasvava peltoalue (kuva 7). Vihioja virtaa alueen pohjoisosassa suurin piirtein korkeustasolla 85 m mpy, inventointialueen korkeimmat huiput nousevat puolestaan jopa 120 m korkeuteen.

Kuvat 4 ja 5. Kuvassa 4 (vasemmalla) Hervannan kanjonissa virtaava pieni joki, johon inventointialue etelässä rajautuu. Hervannan valtaväylä ylittää jylhän kanjonin koreiden betonipilarien varassa. Kuvassa 5 (oikealla) Vihiojan rantaa alueen pohjoisosassa. Ojaa lähimpänä olevan rantavyöhykkeen maannos oli myllätty. (Kuvat: Tampere Hallila 2015: 2 ja 5)

Tampereen kaupungin perusinventointi on vuodelta 1994 (Nurminen), joskaan nyt inventoinnin kohteena ollutta aluetta ei tuolloin tarkastettu. Inventointialuetta lähimmät arkeologiset kohteet ovat Finninmäen historialliselle ajalle ajoittuva kivirakenne (1000006449) noin kilometri kaava-alueen itäreunasta itään ja Turtolan (Messukylä) (1000019047) historiallinen kyläpaikka noin 500 m kaava-alueen pohjoisreunasta pohjoiseen. Messukylä ("Messakyla", "Messukyle", "Messoby" tai "Messuby") mainitaan arkistolähteissä vuodesta 1439 alkaen. Vanhimman maakirjan mukaan (1540) siihen kuului 26 taloa. Seppo Suvannon mukaan kylä on sijainnut samalla paikalla jo keskiajalla. (Muinaisjäännösrekisteri 14.4.2015) Messukylän kylätontti on pääosin autioitunut, mutta kohde si-

jaitsee nykyään keskellä kaupunkirakennetta kauppakeskuksen ja autopesulan pihapiirissä.

Kuva 6. Valtatien 9 eteläpuolista kallioista metsää kuvattuna lännestä. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 1)

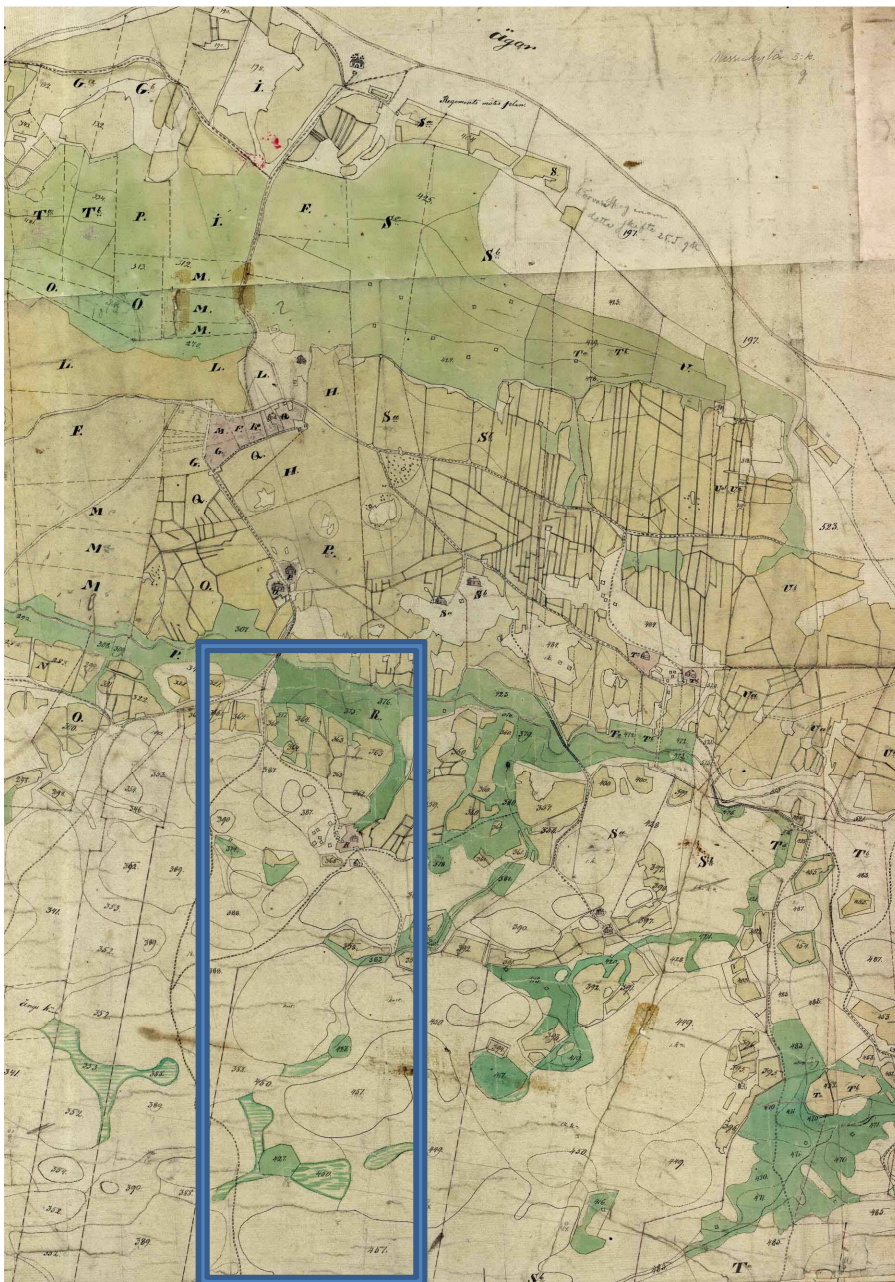
Alueelta ei tunneta ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä tai arkeologisia irtolöytöjä. Aluetta koskevien esitietojen valossa pidettiin eritoten elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten, kuten esimerkiksi kaskiröykkiöiden, sekä asutushistoriallisten muinaisjäännösten, kuten rajamerkkien, esiintymistä alueella mahdollisena. Potentiaaleina alueina edellä mainittuja ja muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ajatellen on pidettävä koko asemakaava-alue. Lisäksi alueen pohjoisosassa virtaavan Vihiojan rantavyöhykettä pidettiin jo lähtökohtaisesti potentiaalina esiintymisalueen pyyntikulttuurin asuinpaikkoja ajatellen.

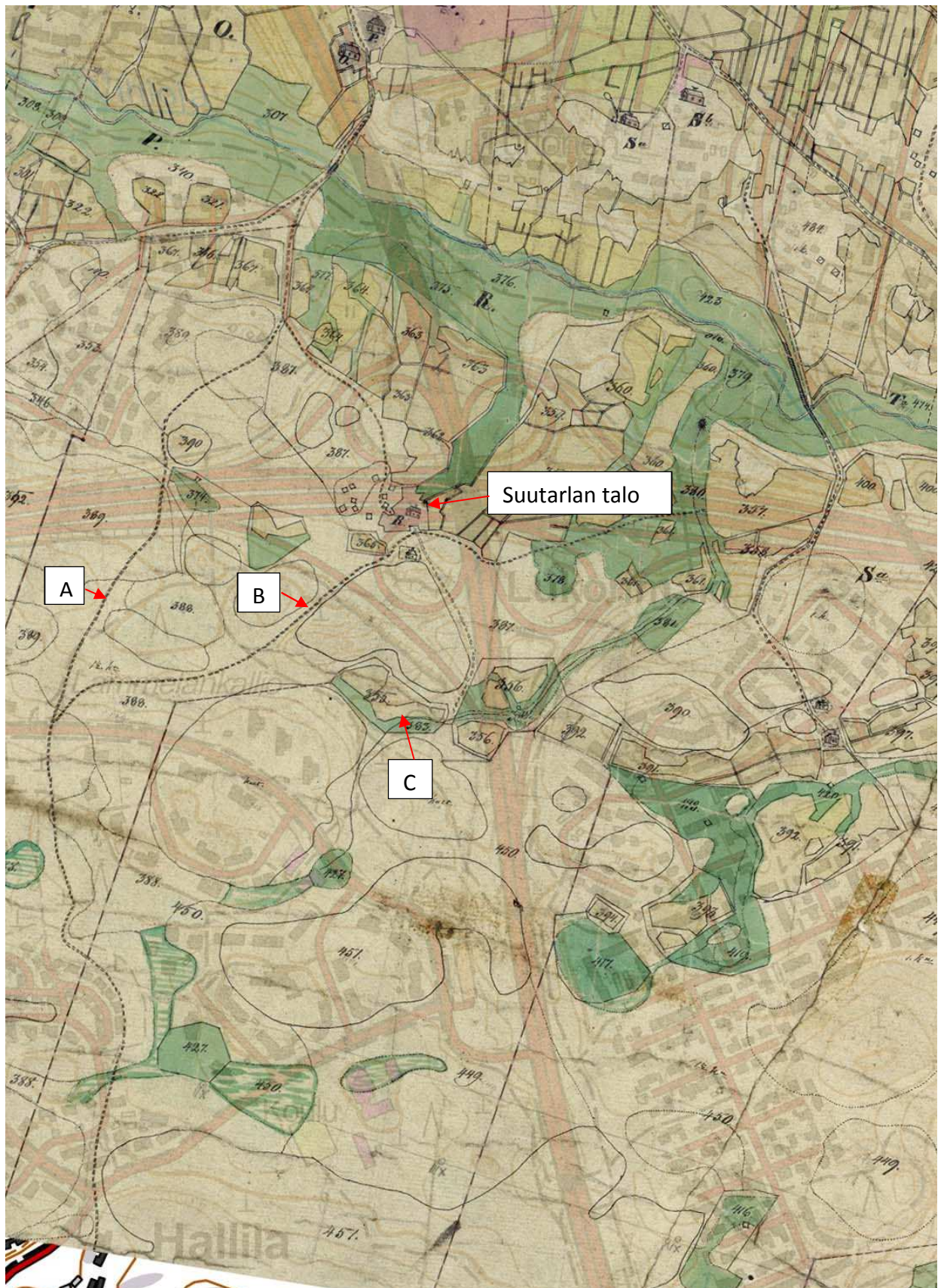
Kuva 7. Vihiojan etelärannalla sijaitseva nurmea kasvava peltoalue kuvattuna lounaasta. Pellolle kaivettiin yhteensä 11 koekuoppaa. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 3)

2.2 Tutkimusalue historiallisella ajalla

Inventointialuetta kuvaavassa varhaisimmassa karttaesityksessä, Johan Florinin (1783) isojakokartassa (kuvat 8 ja 9), alue on pääasiassa Hallilan kylän takamaata. Valtatie 9:n ja Hervannan valtaväylän risteyksessä oleva kiertoliittymän alla on isojakokartan (1783) mukaan sijainnut yksi Hallilan kylän taloista, Suutarla nimeltään (isojakokartassa tunnuksella R, inventointiraportin kohde 1). Inventointialueen pohjoisosassa nykyään sijaitseva pelto näkyy jo vuoden 1783 kartassa. Suutarlan talolta on johtanut pieni tie/polku (B) kohti lounasta. Osa polusta on havaittavissa maastossa yhä käytössä olevana polkuna (inventointiraportin kohde 3), kuten pohjoisesta Hallilan kylän Hallilan ja Rehun taloilta kohti etelää kulkeva polku/tielinjakin (A, inventointiraportin kohde 2). Suutarlan talon pieni peltoalue (C) metsän keskellä erottuu yhä maastossa ympäristöstään poikkeavan kasvillisuuden ansiosta (inventointiraportin kohde 4).

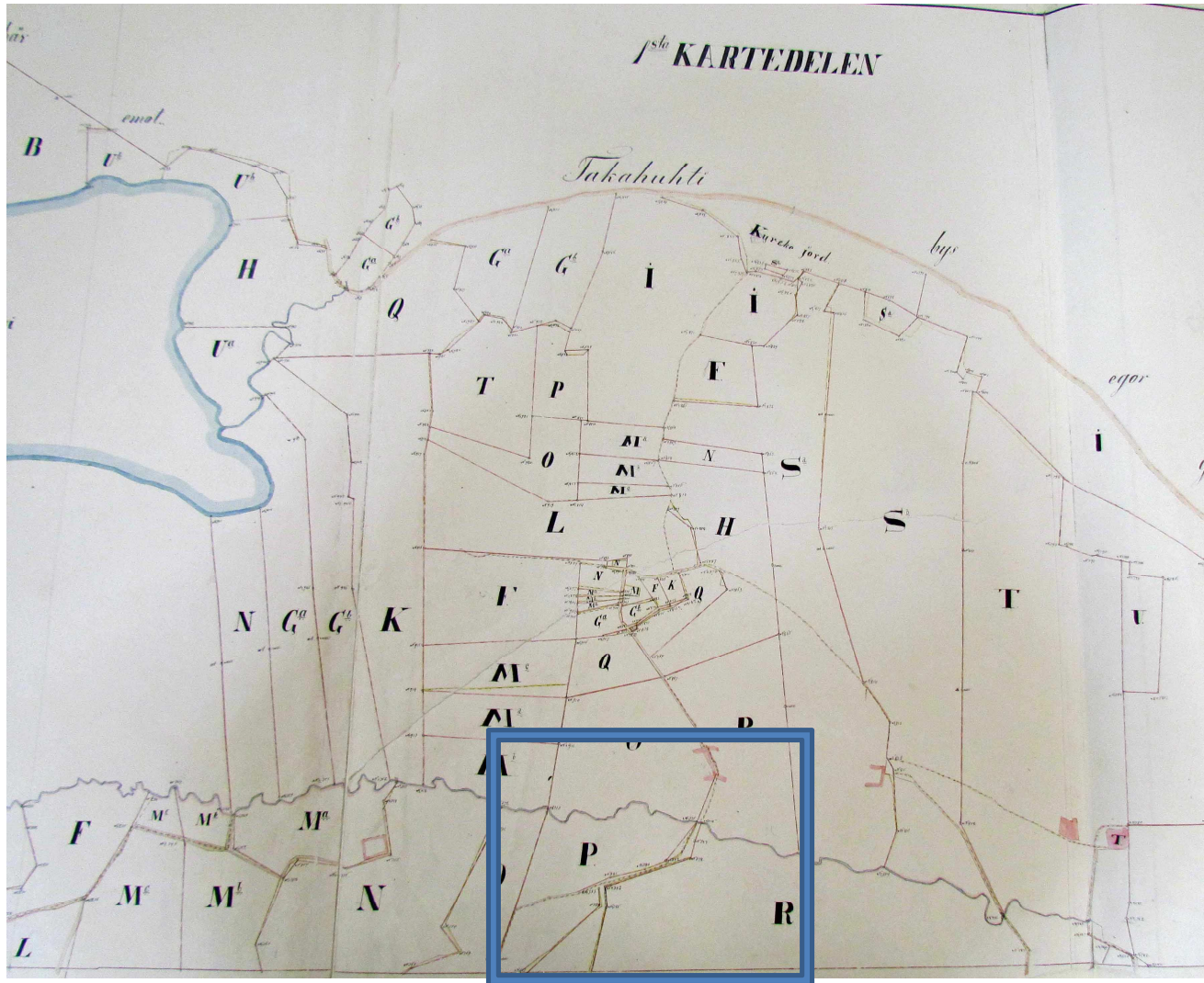

Kuva 8. Florinin (1783) isojakokartan karttalehti, johon inventointialueen suurpiirteinen sijainti on merkitty sinisellä suorakaiteella.

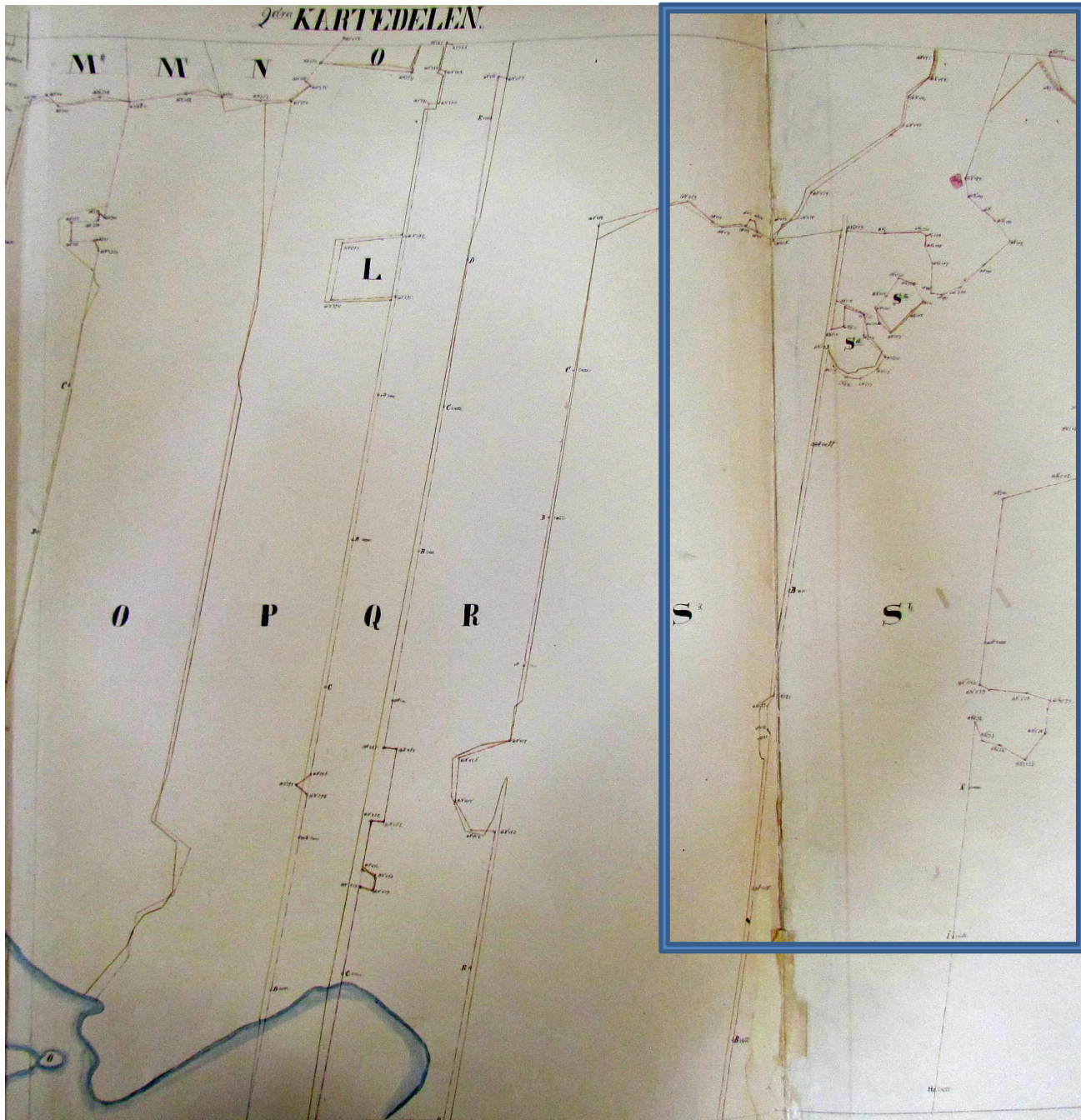

Kuva 9. Asemoitu isojaon (Florin 1783) kartta nykyisen peruskartan päällä. Kirjaimet viittaavat tekstissä mainittuihin tielinjoihin (A ja B) sekä peltoon (C). Aseointi © Kirsi Luoto 2015.

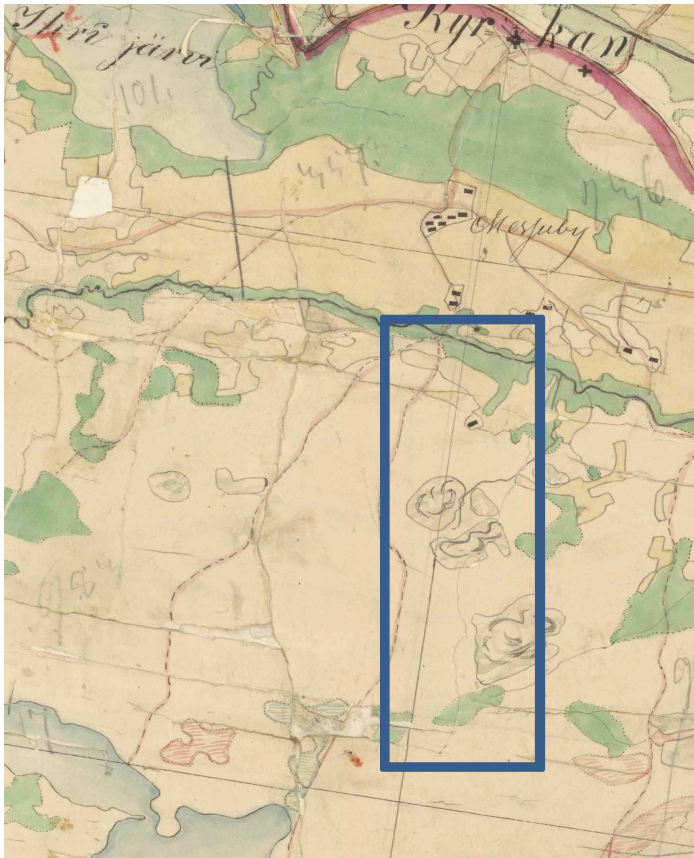
Isojaon täydennyskartassa (Lindh 1867, kuvat 10 ja 11) tilanne on yhä sama kuten aluetta kuvaavissa pitäjänkarttaotteissa 1800-luvun ensimmäiseltä puoliskolta (kuva 12). 1900-luvun alun asutushistoriallinen tilanne käy hyvin ilmi nk. Senaatinkartasta (kuva 13).

Kuva 10. Lindhin (1867) isojaon täydennyskartan inventointialueen pohjoisosaa kuvaava osa. Inventointialueen pohjoisosan suurpiirteinen sijainti merkitty kartalle sinisellä neliöllä.

Kuva 11. Lindhin (1867) isojaon täydennyskartan inventointialueen eteläosaa kuvaava osa, josta nähdään, että alue on ollut pääosin asumatonta vielä 1800-luvun puolivälissä.

Kuva 12. Pitäjänkarttaote 1800-luvun ensimmäiseltä puoliskolta. Inventointialueen suurpiirteinen sijainti merkitty kartalle sinisellä neliöllä.

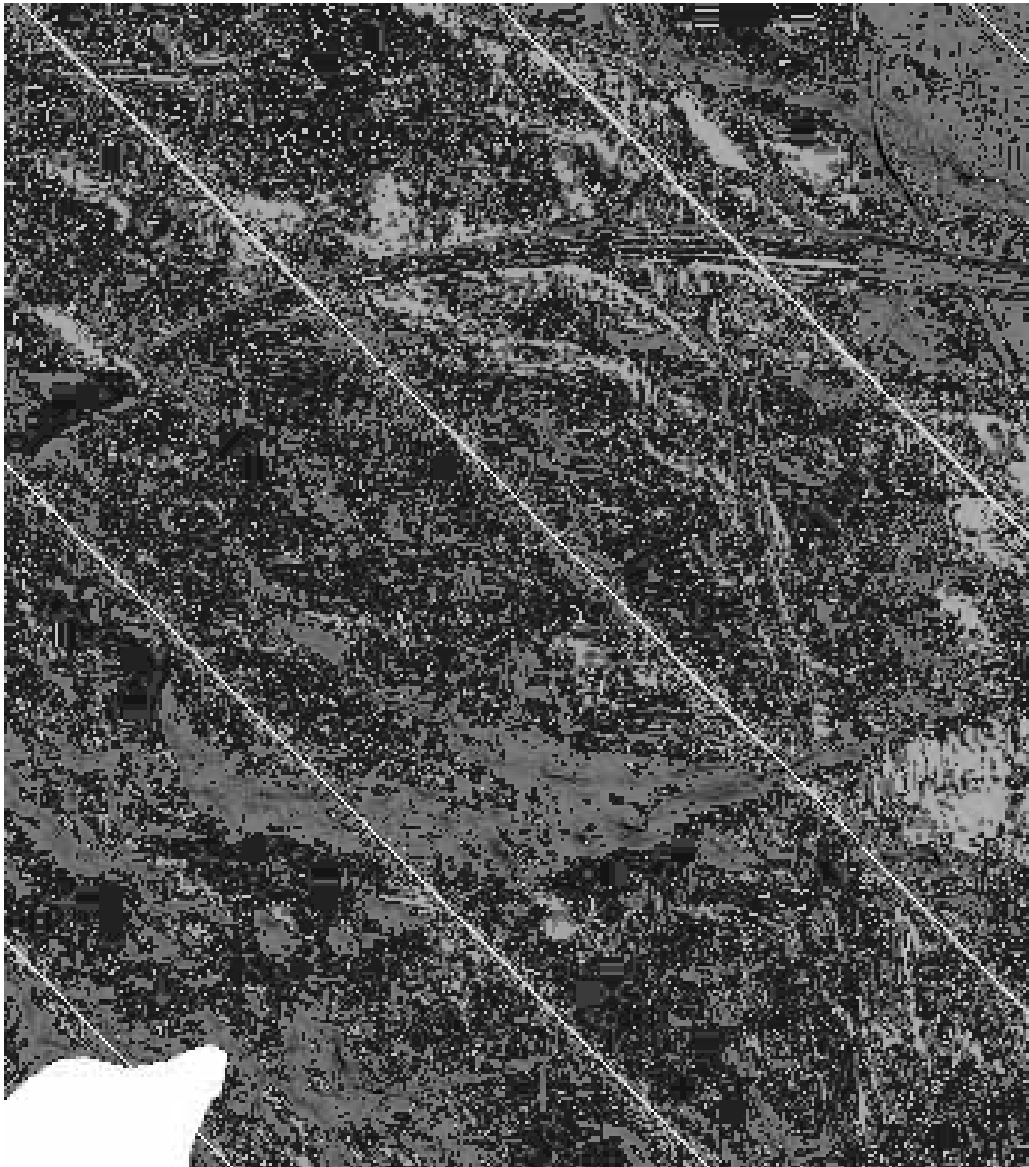

Kuva 13. Ote Senaatin kartaston inventointialuetta kuvaavasta karttalehdestä. Kartta on koostettu vuosien 1870 – 1917 välisenä aikana Venäjän valtion toimesta. Sittemmin kiertoliittymän alle jäänyt Suutarlan (Kartassa "Suutala") talo on vielä tuolloin ollut asuttu. Inventointialueen suurpiirteinen sijainti merkitty sinisellä neliöllä.

3 Inventoinnin esi- ja maastotyöt sekä dokumentointi

Inventoinnin esityövaiheessa tutustuttiin alueen historialliseen kartta-aineistoon Kansallisarkistossa sekä Kansallisarkiston digitaaliarkistossa. Esityövaiheessa tarkasteltiin myös muinaisjäännösrekisterin tietoja koskien alueen lähistön kiinteitä muinaisjäännöksiä ja tutustuttiin alueen tutkimushistoriaan. Alueen esihistoriaan ja historiaan tutustuttiin paikallishistoriateoksen (Arajärvi 1954) avulla. Arkeologisesti potentiaaleja alueita pyrittiin hahmottamaan myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta (kuva 14), jonka käsittelyssä tulkittavaan muotoon käytettiin Lastools-tietokoneohjelmistoa, sekä GTK:n maaperäkartan (kuva 15) avulla.

Inventoinnin kenttätöitä tehtiin kolmessa osassa 26.3., 21.4. ja 23.4.2015. Inventoinnissa huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset. Inventointimetodina oli kentällä käytössä pääasiassa silmämääräinen havainnointi. Myös tuulentaatoja ja muita pintamaastaan rikkoutuneita maastonkohtia tarkasteltiin. Vihinojan läheisyyteen kaivettiin myös koekuoppia, sillä alue vaikutti karttatarkastelun ja topografian perusteella potentiaailta ajatellen pyyntikulttuurin asuinpaikkoja (kuva 3).

Kuva 14. Kuva Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta muodostettu bittikarttakuva.

Havaintoja ja inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla digitaalivalokuvia ja paikantamalla tehdyt havainnot satelliittipaikanninta (tarkkuus +/- 5 - 10 m) käyttäen. Koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatteina. Jälkityö-vaiheessa digitaalivalokuvat luettelointiin Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon ja kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen Map Info- GIS paikkatieto-ohjelmistoa.

Kuva 15. Geologisen tutkimuskeskuksen maaperäkarta inventointialueesta © GTK.

4 Tulokset

Inventointialueella ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai muista suojelukohteista. Inventointialueella on aikanaan sijainnut Hallilan kylään kuulunut Suutarlan talo (inventointiraportin kohde 1. Hallila (Hallila) Suutarla), jonka tontin alue on kuitenkin täysin tuhoutunut moottoritien alla. Inventointialueella sijaitsee myös kaksi vähäistä polkumaista, historiallisen kulkureitin osaa (inventointiraportin kohteet 2. Hallila/Rehu - Särkijärvi ja 3. Suutarla - Särkijärvi) sekä Suutarlan talon vanha, pois käytöstä jäänyt peltoalue (inventointiraportin kohde numero 4. Suutarla 2), joiden ei katsota täyttävän suojelukohteen kriteereitä. Tarkastetulta alueelta havaittiin lisäksi yksi luonnonmuodostuma (inventoinnin kohde 5. Korkinmäenkatu), jota ei niin ikään ehdoteta suojelukohteeksi.

Tampereella 20.5.2015

Kirsi Luoto
FM, arkeologi
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

5 Lähteet

Painamattomat lähteet:

Nurminen, Teija 1994. Tampere inventointi 1994. Tampereen museot. Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Painetut lähteet:

Arajärvi, Kirsti 1954. Messukylän – Teiskon – Aitolahden historia I. Tampere.

Niukkanen, Marianna 2009. Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset, tunnistaminen ja suojelu. Museoviraston Rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3.

Digitaaliset lähteet:

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Muinaisjäännösrekisteri.
http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx (09/2014)

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Hankerekisteri.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>
(09/2014)

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Kulttuuriympäristön tutkimusraportit/
arkeologia.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>
(09/2014)

Kartat:

Florin 1783. Messukylän isojakokartta. Maanmittauslaitoksen arkisto, ARKKI-tietokanta.
sig. 3:K, karttalehti g.

Lindh 1867. Messukylä ja Hallila, isojaon täydennyskartta. Kansallisarkisto, sig. H 50
16/10-23

Digitaaliset kartat:

Pitäjänskartta. Messukylä 2123 11. Kansallisarkisto: Maanmittaushallitus > Maanmittaus-
hallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Pitäjänskartasto > Aitolahti, Messuky-
lä (2123 11) <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=8926052>

SenaatinkartastoTampere (XIX-XX). Kansallisarkisto Maanmittaushallitus > Maanmittaus-
hallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Senaatin kartasto > [Tampere] (XIX-
XX 24-25) <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=1163823>

KOhteet

1. HALLILA (HALLILA) SUUTARLA

Nimi:	Hallila (Hallila) Suutarla
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/-/ 837-895-2-4
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi/tyypin tarkenne	asuinpaikat / kyläpaikat
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6819234
I:	I: 331627
Z/m.mpy	110 m mpy
Koord.selite	Tuhoutuneen kylätontin koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,2 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 11
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

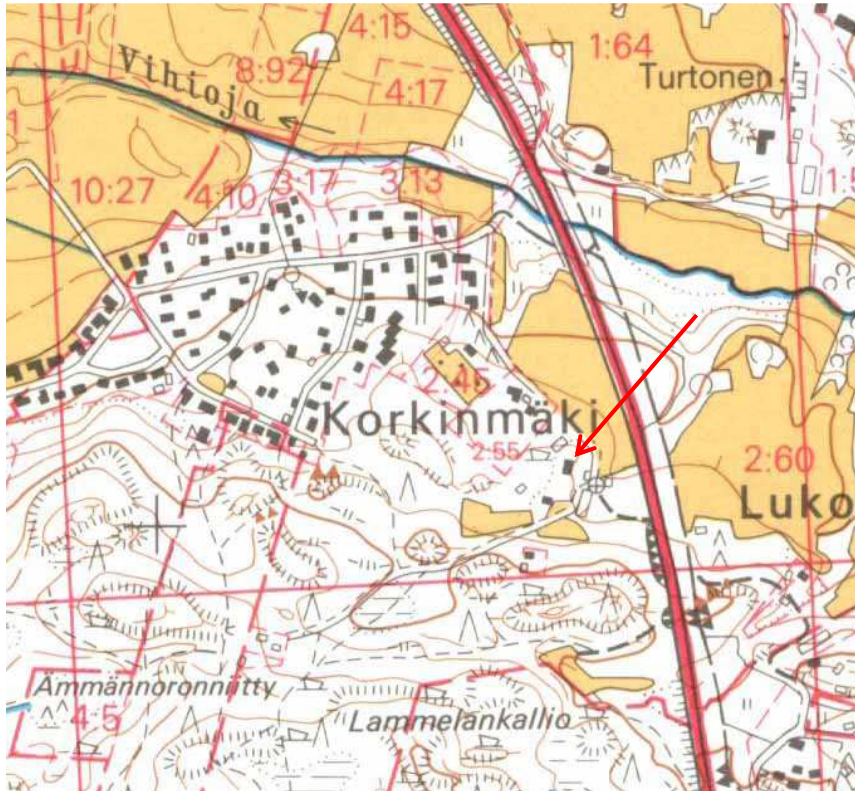
ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6819234, I: 331627 osoittamassa kohdassa, valtatie 9:n lounaisimman kiertoliittymän kohdalla on aikanaan sijainnut Hallilan kylään kuulunut Suutarlan talo. Talon sijaintipaikka käy ilmi peruskartan päälle asemoidusta Johan Florinin isojakokartasta vuodelta 1783 (ks. raportin kuva 8 sivulla 7). Suutarlan talon nimi muuttui ajan saatossa Suutalaksi. Talo on merkitty vielä vuoden 1980 peruskartalle (kuva 16). Sittemmin Suutarlan tonttimaa kohdalle on rakennettu moottoritie kiertoliittymineen (kuva 17). Kohde on täysin tuhoutunut.

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Muu kohde. Kohde on täysin tuhoutunut. Ei suojelukohde.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Tampere Hallila 2015: 10

Kuva 16. Peruskartta vuodelta 1980, johon on merkitty myös Suutarlan (Suutalan) talo.

Kuva 17. Suutarlan talon paikalla sijaitsee nykyään moottoritie. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 10)

2. HALLILA/REHU - SÄRKIJÄRVI

Nimi:	Hallila/Rehu – Särkijärvi
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/-/ 837-581-2-60
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi/tyypin tarkenne	kulkuväylät/ polut
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6819195
I:	I: 331315
Z/m.mpy	120 – 130 m mpy
Koord.selite	Kulkuväylän polkumaisen osuuden inventointialueella sijaitsevan pohjoispään koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,0 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 11
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6819195, I: 331315 osoittamassa kohdassa, valtatie 9:n ja Hervannan valtaväylän risteyksen lounaispuolella sijaitsevassa metsikössä kulkee vähäinen, yhä käytössä oleva polku (kuva 18), joka on osa Hallilan kylän Hallilan ja Rehun taloilta kohti Särkijärveä ja Hallilan takamaita kulkenutta kulkuväylää. Moottoritien pohjoispuolella kulkuväylä noudattelee osin nykyisen Suutalankadun linjausta. Kulkuväylä ylittää Vihinojan inventointialueen pohjoisosassa. Kulkuväylän linjaus käy ilmi peruskartan päälle asemoidusta Johan Florinin isojakokartasta vuodelta 1783 (ks. raportin kuva 8 sivulla 7).

Inventoinnissa tarkastettiin kulkuväylän Vihinojan ylittänyt sillanpaikka (kuva 19), mutta merkkejä vanhoista siltarakenteista ei havaittu. Oletettavasti alun perinkin polkumaisesta kulkuväylästä oli havaittavissa valtatie 9:n ja Hervannan valtaväylän risteyksen lounaispuolella sijaitsevassa metsikössä yhä käytössä olevana polkuna oleva linjauksenosa. Polku ei ole ollut osa alueen merkittävää kulkureitistöä, vaan on merkitykseltään vähäpätöinen,

paikallinen Hallilan kylän Hallilan ja Rehun taloilta Särkijärvelle ja kylän takamaille johtava kulkureitti.

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Muu kohde. Kulkuväylä on myös historiallisella ajalla ollut merkitykseltään vähäinen ja paikallinen kylän takamaille johtanut polku eikä se täytä kiinteän muinaisjäännöksen tai muun suojelukohteen tunnusmerkkejä. Ei suojelukohde.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Tampere Hallila 2015: 11 ja 12

Kuva 18. Yhä käytössä olevaa polkumaista kulkuväylän osaa moottoritien lounaispuolisessa metsässä. Kuvattu koillisesta. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 11)

Kuva 19. Vihinojan ylittäneen sillan paikka, jossa ei ollut havaittavissa merkkejä siltajäännöksistä. Kuvattu luoteesta. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 12)

3. SUUTARLA - SÄRKIJÄRVI

Nimi:	Suutarla – Särkijärvi
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/-/ 837-581-2-60
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi/tyypin tarkenne	kulkuväylät/ polut
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6819110
I:	I: 331490
Z/m.mpy	n. 125 m mpy
Koord.selite	Kulkuväylän polkumaisen osuuden inventointialueella sijaitsevan länsipään koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,1 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 11
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6819110, I: 331490 osoittamassa kohdassa, valtatie 9:n ja Hervannan valtaväylän risteyksen lounaispuolella sijaitsevassa metsikössä kulkee vähäinen, yhä käytössä oleva polku, joka on osa Hallilan kylän Suutarlan talolta kohti Särkijärveä ja Hallilan kylän takamaita kulkenutta kulkuväylää. Kulkuväylä yhdistyy lännessä pohjoisesta Hallilan ja Rehun taloilta tulevaan polkuun (inventointiraportin kohde numero 2). Kulkuväylän linjaus käy ilmi peruskartan päälle asemoidusta Johan Florinin isojakokartasta vuodelta 1783 (ks. raportin kuva 8 sivulla 7).

Oletettavasti alun perinkin polkumaisesta kulkuväylästä oli havaittavissa valtatie 9:n ja Hervannan valtaväylän risteyksen lounaispuolella sijaitsevassa metsikössä yhä käytössä olevana polkuna oleva linjauksenosa (kuva 20). Polku ei ole ollut osa alueen merkittävää kulkureitistöä, vaan on merkitykseltään vähäpätöinen, paikallinen Hallilan kylän Suutarlan talolta (inventointiraportin kohde 1) Särkijärvelle ja kylän takamaille johtava kulkureitti.

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Muu kohde. Kulkuväylä on myös historiallisella ajalla ollut merkitykseltään vähäinen ja paikallinen kylän takamaille johtanut polku eikä se täytä kiinteän muinaisjäännöksen tai muun suojelukohteen tunnusmerkkejä. Ei suojelukohde.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Tampere Hallila 2015: 13

Kuva 20. Yhä käytössä oleva ja ainakin 1700-luvun lopulta jo käytössä ollut polkumaisen, Suutarlan talolta Särkijärvelle johtaneen kulkuväylän osa. Kuvan polku sijaitsee kaava-alueen länsiosassa. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 13)

4. SUUTARLA 2

Nimi:	Suutarla 2
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/-/ 837-581-2-60
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi/tyypin tarkenne	työ- ja valmistuspaikat/ viljelmät
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6818995
I:	I: 331582
Z/m.mpy	n. 120 m mpy
Koord.selite	Käytöstä pois jääneen pellon keskikoordinaa- tit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,3 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 11
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 68189955, I: 331582 osoittamassa kohdassa, valtatie 9:n ja Hervannan valtavyöhykkeen risteyksen lounaispuolella sijaitsevassa metsikössä on nykyisen kevyenliikenteenväylän vieressä, pohjoispuolella havaittavissa merkkejä vanhasta Suutarlan talon pelto- ja niittypalstasta. Mikroilmastoltaan suotuisan vanhan peltoalueen kasvillisuus poikkeaa ympäröivästä kuusimetsästä ollen lehtipuuvaltaisempaa (koivu, paju, jalopuu). Lisäksi alueella on vielä havaittavissa tasaisempi, vanha peltoalue (kuva 21), jota sen koillisosassa halkoo matala, umpeenkasvanut 0,5 m leveä ja 0,2 m syvä oja. Pellon sijaintipaikka käy ilmi peruskartan päälle asemoidusta Johan Florinin isojakokartasta vuodelta 1783 (ks. raportin kuva 8 sivulla 7, C-kirjaimella merkitty kohde). Pelto on jäänyt pois käytöstä vasta hiljattain, sillä se on merkitty vielä vuodelta 1980 olevaan peruskarttaan (kuva 22).

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

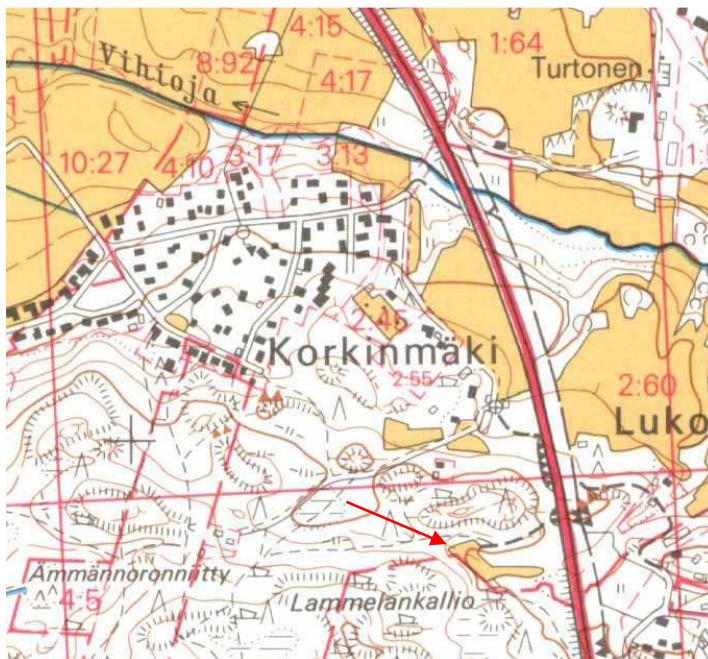
Luokitusehdotus: Muu kohde. Pelto on jäänyt pois käytöstä vasta hiljattain eikä se täytä kiinteän muinaisjäännöksen tai muun suojelukohteen tunnusmerkkejä. Ei suojelukohde.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Tampere Hallila 2015: 14

Kuva 21. Panoraamakuva vanhasta peltoalueesta kaava-alueen keskiosassa. Maatunut pelto-oja sijaitsee kuvassa oikealla näkyvien kuusten juurella. Kuvattu itäkoillisesta. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 14)

Kuva 22. Suutarlan talon vanha peltoalue (punainen nuoli) esiintyy vielä vuoden 1980 peruskartassa. Peruskartta 1980 © Maanmittauslaitos.

5. KORKINMÄENKATU

Nimi:	Korkinmäenkatu
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/-/ 837-581-2-60
Laji:	luonnonmuodostuma
Ajoitus:	-
tyyppi/tyypin tarkenne	-
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6819310
I:	I: 331348
Z/m.mpy	120 m mpy
Koord.selite	Kohteen koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 4,9 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 11
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

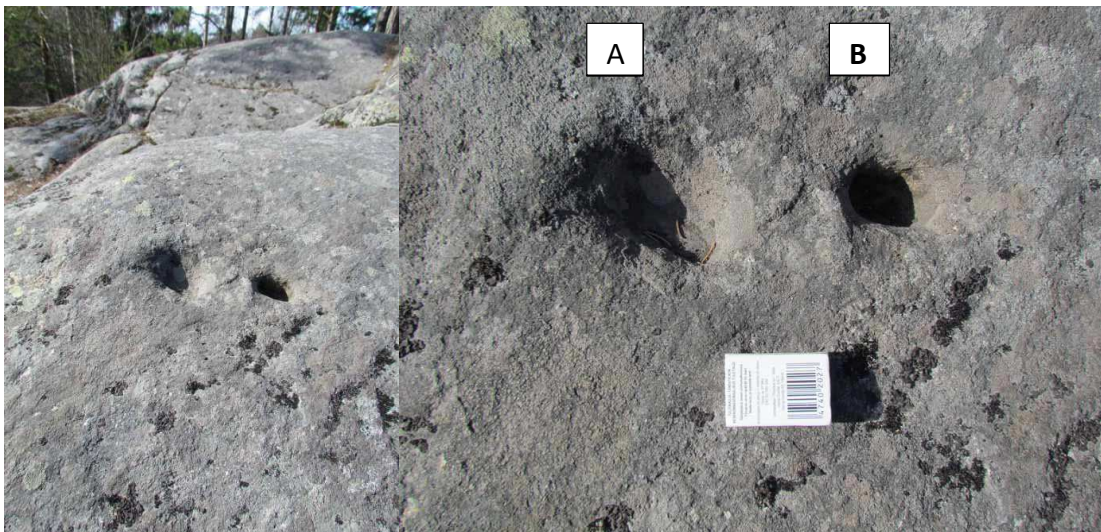
Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6819310, I: 331348 osoittamassa kohdassa, valtatien 9 pohjoispuolella, noin 30 m päässä tien pohjoisreunasta, Korkinmäenkadun jatkona olevan kevyenliikenteenväylän pohjoispuolella olevan kalliopaljastuman lähes korkeimmalla kohdalla, etelään viettävällä, sileällä kalliolla sijaitsee kaksi kuppimaista syvennystä (kuvat 23 - 24).

Kuvat 23 ja 24. Kuva 23 (vasen) otettu kallion päältä kohti etelää. Kuppimuodostumat sijaitsevat kuvassa olevan kallion eteläsivulla. Kuva 24 (oikea) otettu etelästä kohti pohjoista. Kuvaan on nuolella merkitty kuppien sijainti. (Kuvat: Tampere Hallila 2015: 4 ja 6)

Kupeista läntisempi (A) on muodoltaan soikea, ja sen mitat ovat 5 x 4 cm, syvyys 2 cm. kupin reunat ovat loivat, mutta röpyläiset (kuvat 25 ja 26). Kupeista idempi (B) sijaitsee aivan kupin A vieressä, 6 cm:n päässä. Se on muodoltaan pyöreä ja sen halkaisija on noin 4 cm ja syvyys 3,5 cm. Kupin B seinämät ovat sileämmät kuin kupin A, mutteivät kuitenkaan hiotun oloiset.

Kuvat 25 ja 26. Luonnon muovaamat kupit A ja B kallion eteläseinämällä, mittajanana tulitikkuaski. Kuvattu etelästä. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 7 ja 8)

Kumpikaan kupeista ei vaikuta ihmisen tekemältä; niiden seinämät eivät ole hiotun oloiset, eikä niiden muoto symmetrinen. Kupit lienevät syntyneen kallioon jääkaudella, kun jäämassojen alla sulamisvesien mukana pyörineet kivet ovat hanganneet kalliosta pois pehmeämpää kiviainesta. Kupprien läheisyydessä, muutaman metrin päässä kallion laella, sijaitsee kiintopistepultti, jonka vieressä on kairanreikä (kuva 27). Kairanreikä lienee vanhan kiintopisteen sijaintimerkki.

Kuva 27. Vanha ja uusi kiintopistemerkinä kallion laella. (Kuva: Tampere Hallila 2015: 9)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Luonnonmuodostuma. Ei suojelukohde.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Tampere Hallila 2015: 4 ja 6 - 9

Liite 1. Tampere, Hallilan täydennysrakentamisen asemakaavan nro 8604 arkeologinen selvitys 2015

Digitaalikuvaluettelo.

Kuvannut Kirsi Luoto 2015. Kuvat on arkistoitu Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon.

Kuva	Aihe	Kuvattu suunnasta	Pvm
1	Valtatien 9 eteläpuolista kallioista metsää.	länsi	26.3.
2	Hervannan kanjonissa virtaava pieni joki.	pohjoinen	26.3.
3	Peltoalue Vihiojan varressa.	lounas	26.3.
4	Kallio, jolla luontaiset kupit sijaitsevat.	pohjoinen	26.3.
5	Vihiojan rantaa.	länsi	26.3.
6	Kallio, jolla luontaiset kupit sijaitsevat.	etelä	26.3.
7	Korkinmäenkadun kohteen kupit A ja B.	etelä	26.3.
8	Korkinmäenkadun kohteen kupit A ja B.	etelä	26.3.
9	Vanha ja uusi kiintopistemerkinä kallion laella.	-	26.3.

10 Suutarlan talopaikalla on nykyään moottoritien kiertoliittymä.	länsi	21.4.
11 Yhä käytössä olevaa polkumaista kulkuväylän osaa moottoritien lounaispuolisessa metsässä.	koillinen	21.4.
12 Vihinojan ylittäneen sillan paikka.	luode	21.4.
13 yhä käytössä olevaa polkumaista, historiallista kulkuväylää kaava-alueen länsiosassa.	länsi	21.4.
14. Panoraamakuva vanhasta peltoalueesta kaava-alueen keskiosassa.	itäkoillinen	21.4.

Liite 2. Tampere, Hallilan täydennysrakentamisen asemakaavan nro 8604 arkeologinen selvitys 2015

Koekuoppakuvaukset.

Koekuoppa 1. P: 6819516, I: 331560

0 – 28 cm peltokerros

34 – 43 cm ruskea, hieno rikastunut hiekka

37 – 45 cm harmaa hieno hiekka

- Löytöinä peltokerroksesta posliinia ja fajanssia. Löytöjä ei otettu talteen.

Koekuoppa 2. P: 6819503, I: 331553

0 – 34 cm peltokerros

34 - 43 harmaa siltti/savi

- Löytönä peltokerroksesta väritön tasolasin kappale. Löytöä ei otettu talteen.

Koekuoppa 3. P: 6819478, I: 331534

0 – 30 cm peltokerros

30 - 55 vaaleanruskea, hieno hiekka

Koekuoppa 4. P: 6819468, I: 331526

0 – 35 cm peltokerros

35 – 45 cm savi

- Löytönä peltokerroksesta tiilimurskaa. Löytöä ei otettu talteen.

Koekuoppa 5. P: 6819524, I: 331532

0 – 30 cm peltokerros

30 - 40 cm siltti

Koekuoppa 6. P: 6819458, I: 331550

0 – 34 cm peltokerros

34 – 36 cm savi

Koekuoppa 7. P: 6819477 I: 331558

0 – 33 cm peltokerros

33 - 37 cm savi

- Löytönä peltokerroksesta vihreä astialasin kappale. Löytöä ei otettu talteen.

Koekuoppa 8. P: 6819504, I: 331573

0 – 44 cm peltokerros

44 – 55 cm ruskea, hieno rikastunut hiekka

55 – 60 cm vaaleanruskea, hieno hiekka

Koekuoppa 9. P: 6819520, I: 331586

0 – 35 cm savensekainen hiesu (sekoittunut)

Koekuoppa 10. P: 6819500, I: 331494

0 – 10 cm turve

10 – 33 cm ruskea, hieno rikastunut hiekka

33 – 40 cm harmaa, hieno hiekka

Koekuoppa 11. P: 6819555, I: 331494

0 – 2 cm turve

2 – 34 cm sekoittunut multa

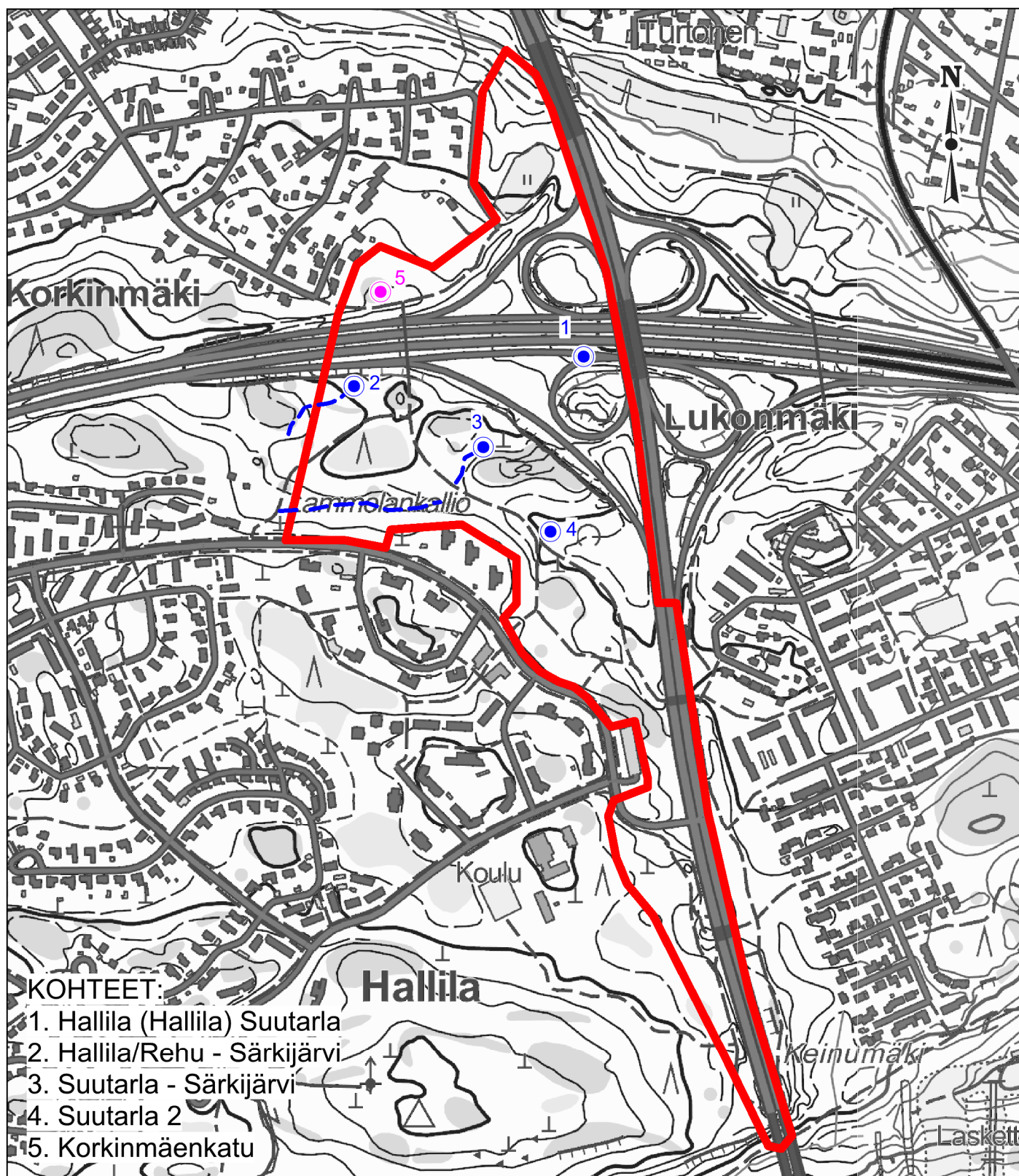
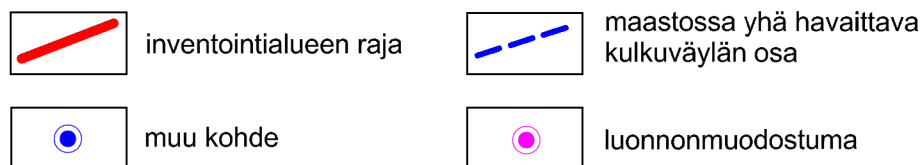
34 – 36 cm savi

TAMPERE HALLILA
ARKEOLOGINEN SELVITYS 2015

Kartta 1. Kohteiden sijainti.

MK 1: 7500

Digitoinut Kirsi Luoto

TAMPERE HALLILA
ARKEOLOGINEN SELVITYS 2015

Kartta 2. Kohteiden sijainti.
MK 1: 3500
Digitoitunut Kirsi Luoto

